

Osoko bilkura

Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian

2019ko urtarrilaren 25ean

Urrutia, Andres, euskaltzainburua,
Videgain, Xarles, buruordea,
Kintana, Xabier, idazkaria,
Aleman, Sagrario, diruzaina,
Arejita, Adolfo, Iker sailburua,
Coyos, Jean-Baptiste, Jagon sailburua,
Azkarate, Miren,
Davant, Jean-Louis,
González de Viñaspre, Roberto,
Iñigo, Andres,
Kaltzakorta, Jabier,
Oñederra, Miren Lourdes,
Peillen, Txomin,
Sagarna, Andoni,
Toledo, Ana,
Uribarren, Patxi,
Urkia, Miriam,
Zabaleta, Patxi eta
Zalbide, Mikel.

Mujika, Alfontso eta Osa, Erramun,
zegozkien gaitetan.

Ezin etorria adierazi dutenak: Aurelia Arkotxa, Jose Irazu “B. Atxaga”, Beñat Oihartzabal eta Patxi Salaberri.

Ahalak: Aurelia Arkotxak ahala Sagrario Alemani; Jose Irazu “B. Atxaga”k ahala Andres Urrutiari; Beñat Oihartzabalek ahala Miren Azkarateri; Patxi Salaberrik ahala Andres Urrutia.

Batzarra 2019ko urtarrilaren 25ean, ostiralean, egin da Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian.

A. Urrutia euskaltzainburuak euskaltzain guztiak agurtu eta etorririkoen zerrenda eta ahalak irakurri ditu. Quoruma badela egiaztatu ondoren, urtarrileko Osoko bilkurari hasiera eman zaio.

Hasteko, E. Osa idazkariordeak Osoko bilkurari eta 2018 urtean hil diren euskaltzainak gogorarazteko egingo den Ageriko bilkurari buruzko argibideak eman ditu.

**1. Osoko bilkurako (2018-11-23)
bilera-agiria onartzea, hala erabakiko balitz.**

Oharririk ez da jaso. A. Urrutia euskaltzainburuak ahoz oharren bat egin nahi den galdetu du, ez du inork halakorik egin. Ondorioz, 2018ko azaroaren 23ko bilera-agiria onartu da.

2. Onomastika: 66. araua (Santutegiko izen ohikoenak). Araua zuzentzeko, osatzeko eta emendatzeko proposamena. Aurkeztu.

R. González de Viñaspre eta A. Mujika Onomastika batzordearen buruak eta idazkariak, hurrenez hurren, eman dituzte azalpenak.

Gogorarazi dutenez, 66. araua (Santutegiko izen ohikoenak) 1997koa da eta pertsona-izenei buruzko lehenengo araua da. Aztertu ostean, Onomastika batzordean ikusi da badituela idazte-akats batzuk, ingelesezko ordainak falta direla (geroko arau guztietan, gaztelaniazko eta frantsesezko ordainez gainera, ingelesezkoak ere ematen dira) eta aurkezpen-testua, puntu batzuetan, zaharkituta dagoela. Horregatik, gainerako arau berriagoen molde berera ekartzeko, arau hori zuzentzea eta osatzea proposatzen du Onomastika batzordeak.

Aurkeztu den dokumentuan, zehatz-mehatz ageri dira proposatzen diren aldaketak eta zuzenketak eta bakoitzaren zergatia. Horretaz gainera, ingelesezko ordainak ere erantsi dira. Bestalde, Exonomastika batzordeak, munduko pertsona-izenak lantzean, santutegiko izenen arauan ageri ez diren zenbait santu-izen interesgarri bildu zituen 2015ean, eta Onomastika batzordera bidali. Beraz, araua zuzentzeaz eta eguneratzeaz gainera, beste 81 santu-izen gehitu nahi zaizkio lehengo zerrendari. Aurkeztu den dokumentuan, 81 izen horien euskarazko ordaina proposatzen da, eta proposatzen den grafia bakoitzari buruzko informazioa ematen da, santu edo santa bakoitzaren beste hizkuntza batzuetako ordainak eta informazio batzuk emateaz gainera.

Azkenik, santuen izen guztiak arau bakarrean biltzearren, 129. arauan (aita santuen izenak) ageri diren 25 aita santuen izenak zerrenda orokorrean ere jartzea proposatzen da, bai eta exonomastikako arauetan ageri diren beste 13 santu edo santa garrantzitsu ere. Araua ez da, beraz, osorik berraztertzekoa: zuzentzekoa dena (dokumentuan nabarmenduta ageri da) eta 81 izen berriak dira aztertzekoak, ez gainerakoak.

Badira bi puntu berriaz aztertu behar direnak:

8. oin-oharra (ikusi azalpena, dokumentuaren 17. orrialdean): “Toponimian eta jaieguna izendatzeko, *Donibane* izena hobesten da... *Donibane sua*, *Donibane jaiia*.” Hobespena toponimiara murriztea proposatzen du batzordeak, gaur egungo erabilerak kontuan harturik.

29. oin-oharra (ikusi azalpena, dokumentuaren 46. orrialdean): *Kalisto* eta *Sesto* arautu ziren batetik (66. arauan eta 76. arauan, hurrenez hurren), eta *Sixto* bestetik (129. arauan). Kontsonante aurrean *x* ez baizik *s* idaztea hobetsia du Euskaltzaindiak 1985etik. Horregatik, *Sixto* forma arautuaren ordean *Sisto* forma onartzea eskatzen dio batzordeak Osoko bilkurari.

Horrela, azalpenaren ondoren, oharrak eta ekarpenak egiteko aldia ireki da. Halakoak jasotzeko azkenengo eguna otsailaren 18an izango da. Zuzentzekoa edo eranstekoa den parteari buruzko oharrak egin daitezke bakarrik, ez lehendik arautua dagoen eta ukitzekoa ez den gainerakoari buruz.

3. Onomastika: Pertsonen euskal izendegi berrituari buruzko informazioa eman.

R. González de Viñasprek gogorarazi duenez, Euskaltzaindiak bere sorreraren mendeurrena ospatzeko antolatutako jardunaldien barruan, Onomastikari buruzko Nazioarteko Jardunaldia egingo da Gasteizen, Europa Jauregian, ekainaren 13 eta 14an. Bertan, besteak beste, pertsona-izendegia aurkeztu nahi da. Euskal pertsona-izendegia euskarri digitalean eta Euskaltzaindiaren webgunean eskainiko da eta tresna berritua, osatua eta eguneratua izatea espero da. Mementoz ez da paper euskarrian argitara emango.

Euskal pertsona-izendegi berritua baliabide orokorra izango da, erabiltzaile oro-erendako prestatua (gurasoak, Erregistro Zibiletako arduradunak, historiagileak, ikertzaileak eta abar). Euskal Izendegi berrituan 2001eko izendegian agertzen ziren izenez gain, Euskaltzaindiak emaniko bestelako arauetan-eta azaltzen direnak jasoko dira.

4. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak Batzorde Ahaldunduaren oharrak (X). Zuzendaritzaren proposamena.

A. Urrutia euskaltzainburuak hitza hartu du. Gogorarazi duenez, aurreko Osoko bilkuran, *galleta* / *gaileta*, ‘jakia’ adierakoaren grafia erabakitzeke botoetara eraman zen. Emaitzak ikusita (*gaileta*-k 9 boto, *galleta*-k 7 eta 6 boto zuri), gaiak garrantzia duenez, Zuzendaritzak proposatzen du *Euskaltzaindiaren Hiztegia, adierak eta adibideak* Batzorde Ahaldunduko buruari eta idazkariari informazio osagarria eta hurrengo Osoko bilkurara ekar dezaten eskatzea. Informazio berria aurkeztu ostean, euskaltzain osoek beraien ekarpenak egin ahal izango dituzte. Ohar horiek bildu ondoren, hurrengo Osoko bilkuran erabaki daiteke gaia. Hala egitea onartu da.

5. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XI). Jasotako oharrak aztertu eta erabaki.

Azaroko bilkuran aurkeztutako dokumentuari inork ez dio oharririk egin. Beraz, zerrendako proposamenak bere horretan onartu dira.

Honekin batera, bazen azaroko bilkuran datu berrien argitan dokumentazioa osatzeko eskatutako kasu bat: *gaixo(-)agiri* eta *senda(-)agiri/sendagiri* (eta, horiekin batera, *baja* eta *alta*). Osasun arloko datuak gehituta aurkeztu dira bileran eta *gaixo(-)agiri* eta *sendagiri* onartu dira. Eta, horiekin batera, *Heg.* markarekin eta osasun-mundutik at duen erabilera kontuan hartuta, *baja* eta *alta* ere bai.

6. Euskaltzaindiaren Hiztegia. Adierak eta adibideak Batzorde Ahaldunduaren oharrak (XII). Aurkeztu.

Zerrenda berria aurkeztu du Batzorde Ahaldunduko idazkariak, M. Azkarate eta A. Iñigo euskaltzainek egindako oharrak eta egitasmoko kideek emandako erantzun arrazoituak biltzen dituenak.

Bi sarrerek sortu dute eztabaida: *fonuzaingoren* definizioak (eta, beraz, baita *ertzaintza*-renak ere). ‘Nafarroako Foru Komunitatearen berezko polizia’, ‘Euskal Autonomia Erkidegoaren berezko polizia’ proposatu dute euskaltzainek. Bestalde, *hiribilduren* definizioak ere eztabaida sortu du, ez baita Erdi Aroan bukatutako kontu histori-

koa bakarrik, bai baitira geroago ere sortutako hiribilduak. Gainera, Bizkaian gaur ere bereizketa egiten da, ondorio juridikoak ditu eta. Adiera gehitzea proposatu dute, Bizkaian behintzat *elizaterekin* kontrajarria dagoelako. *Herribildu* eta *hiribildu* izenak gauza bera ote diren ere aipatu da. Batzorde Ahaldunduko buruak eskatu du oharrak eta bileran ahoz emandako azalpen guztiak idatziz bidaltzeko, proposamena zuzen egin ahal izateko. Horrela, oharrak egiteko epea zabaldu da, otsailaren 18a arte.

7. Esku artekoak.

7.1. R. M. Azkue Sariak 2018. Epaimahaikoak izendatu dira Zuzendaritzan, 2019ko urtarrilaren 10ean eginiko bilkuran. Hona hemen izendaturikoak:

- A maila: Miren Billelabeitia, Igone Etxebarria eta Manuel Lopez Gaseni.
- B maila: Yolanda Arrieta, Amaia Jauregizar eta Patxi Zubizarreta.

7.2. Hurrengo bilkurak. Otsailean aurreikusitako bilkuren berri eman da.

- Euskaltzaindiaren Mendeurrena: “Eta ahoskera zer” jardunaldia egingo da Gasteizen, Artiumen, goizeko 09:00etatik aurrera. Jardunaldia antolatzeko ardua Euskaltzaindiaren Ahoskera batzordeak izan du. Egitaraua banatu da eta M. L. Oñederra Ahoskera batzordearen buruak aurkeztu du.
- Otsailaren 16an “Baiona, 1964: euskara batuaren zedarria” erakusketaren irekitze ekitaldia egingo da Maulen. Honi buruzko xehetasunak Jean-Baptiste *Battittu* Coyos euskaltzainak eman ditu.
- Hurrengo Osoko bilkura Iruñean egingo da, Nafarroako Gobernuaren egoitzan, otsailaren 22an, 10:00etatik aurrera. Xehetasunak deialdiarekin batera emango dira.

8. Azken ordukoak.

A. Urrutiak aditzera eman duenez, Euskaltzaindiak sortuz geroztik egin duen lana eskertzeko, merezimenduzko Argia Saria jasoko du gaur Eusko Ikaskuntzarekin batera. Saria jasotzeko egingo den ekitaldira M. Urkia Gipuzkoako ordezkaria joango da. Inguruabar horretan, A. Urrutiak gogorarazi duenez, *Argia* astekariaren abiapuntua izan zen *Zeruko Argia* sortu zela mendeurrena betetzen da aurten. Ondorioz, Osoko bilkuran *Argia* astekariari zorionak emanez, gutuna igortzea erabaki da.

Eta beste aztergairik ez dela, 2018. urtean hildako euskaltzainak omentzeko egingo den Ageriko bilkuran parte hartzeko, Osoko bilkura bukatutzat eman da, 12:15 direnean.

Euskaltzainburua,
Andres Urrutia

Idazkaria,
Xabier Kintana